

Určitost žaloby

Požadavek ustanovení § 79 odst. 1 věty druhé OSŘ, aby ze žaloby bylo patrné, čeho se žalobce domáhá, neznamená, že by žalobce byl povinen učinit soudu návrh na znění výroku jeho rozsudku. Označí-li žalobce v žalobě přesně, určitě a srozumitelně povinnost, která má být žalovanému uložena rozhodnutím soudu (v případě žaloby podané podle § 80 písm. b) OSŘ), nebo způsob určení právního vztahu, práva nebo právní skutečnosti (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) OSŘ nebo podle zvláštních právních předpisů určení, zda tu právní vztah, právo nebo právní skutečnost je či není), soud nepostupuje v rozporu se zákonem, jestliže použitím jiných slov vyjádří ve výroku svého rozhodnutí stejná práva a povinnosti, kterých se žalobce domáhal. Pouze soud rozhoduje, jak bude formulován výrok jeho rozhodnutí; případným návrhem žalobce na znění výroku rozhodnutí přitom není vázán. Při formulaci výroku rozhodnutí soud musí dbát, aby vyjadřoval (z obsahového hlediska) to, čeho se žalobce žalobou skutečně domáhal.“

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 19/2007, ze dne 28.3.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobců: a) V. S., a b) A. S., zastoupených advokátem, proti žalovaným: 1) D. K., a 2) B. – spolku pro pomoc opuštěných a týraných koček, zastoupeným advokátem, o zdržení se rušení vnikáním koček, vedené u Okresního soudu v Hodoníně pod sp. zn. 7 C 1660/2003, o dovolání žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 16. února 2006, č. j. 38 Co 505/2004-154, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. února 2006, č. j. 38 Co 505/2004-154, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Hodoníně (dále jen „soud prvního stupně“) rozhodl rozsudkem ze dne 30. srpna 2004, č. j. 7 C 1660/2003-132, tak, že „1. žalovaná a 2. žalovaný jsou povinni zabránit vnikání koček z domu č. p. 199 v B. a pozemku p. č. st. 257 zastavěná plocha a p. č. 304/4 zahrada v k. ú. B. u K. na pozemky žalobců p. č. st. 319 zastavěná plocha a p. č. 304/5 zahrada v k. ú. B. u K.“ Dále rozhodl o nákladech řízení. Dospěl k závěru, že žalobci jsou jako vlastníci předmětných pozemků ve smyslu § 127 odst. 1 občanského zákoníku (dále „ObčZ“) nad míru přiměřenou poměrům obtěžování vnikáním koček ze sousedních nemovitostí, které jsou ve vlastnictví žalované 1) a užívány žalovaným 2).

Krajský soud v Brně jako soud odvolací k odvolání žalovaných rozsudkem ze dne 16. února 2006, č. j. 38 Co 505/2004-154, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl. Dále rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud konstatoval, že žalobou podanou podle § 127 odst. 1 ObčZ se lze domáhat pouze uložení povinnosti zdržet se přesně vymezeného rušení, nikoliv povinnosti něco pozitivního konat. Na žalovaném pak je, aby sám učinil opatření, která zabrání dalšímu obtěžování žalobce, nebo ohrožování výkonu jeho práv. I podle dosavadní judikatury, zejména „zprávy občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČSR z 23. 6. 1987“, která se zabývala výkladem obsahově stejného ustanovení § 130a ObčZ, ve znění platném do 31. 12. 1991, je třeba, aby žalobce, který se domáhá ochrany před vnikáním chovaných zvířat z pozemku souseda, formuloval petit jako povinnost „zdržet se rušení vnikáním chovaných zvířat“. Jestliže však žalobci požadovali, aby žalovaným byla uložena povinnost „zabránit vnikání koček“, neodpovídá použitá formulace ustanovení § 127 odst. 1 ObčZ. Hmotněprávní nárok žalobců na uložení takové povinnosti není dán, neboť nikdo nesmí být nucen činit to, co mu zákon neukládá. Taková žaloba musí být zamítnuta.

Proti rozsudku odvolacího soudu podali žalobci dovolání, jehož přípustnost dovozují z § 237 odst. 1 písm. a) občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) a odůvodňují tím, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Vnikání chovaných zvířat ze sousedního pozemku není výsledkem protiprávního jednání vlastníka tohoto pozemku a ten jej nemůže odstranit pouhým zdržením se rušení. Vždy bude nutné, aby učinil jistá opatření. V žalobě použitá formulace „je povinen zabránit“ neukládá vlastníku pozemku povinnost něco konat a je obsahově totožná s formulací, kterou uvedl

odvolací soud, přičemž jím učiněný výklad ustanovení § 127 odst. 1 ObčZ považují žalovaní za nepřijatelně zužující. Navíc soud prvního stupně posuzoval žalobu i podle § 126 odst. 1 ObčZ, z něhož žalobci také vyvozují hmotněprávní nárok na ochranu jejich vlastnického práva. Vadu řízení spatřují žalobci v postupu odvolacího soudu, neboť nesplnil ve vztahu k nim poučovací povinnost podle § 118a OSŘ. Navrhují, aby rozsudek odvolacího soudu byl zrušen a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaní se ve vyjádření k dovolání ztotožnili se závěry odvolacího soudu. K námitce žalobců ohledně porušení poučovací povinnosti uvedli, že soud není povinen žalobcům radit jak má být žaloba upravena, aby jí bylo možné vyhovět. Navrhli, aby dovolání žalobců bylo zamítnuto.

Nejvyšší soud po zjištění, že přípustné dovolání bylo podáno včas řádně zastoupenými oprávněnými osobami - účastníky řízení, přezkoumal rozsudek odvolacího soudu ve smyslu § 242 odst. 1 a 3 OSŘ a dospěl k závěru, že dovolání je opodstatněné.

Podle § 79 odst. 1 OSŘ je žaloba podání, kterým se řízení zahajuje. Žaloba musí mít obecné náležitosti podání uvedené v § 42 odst. 4 OSŘ a musí z ní být patrné, čeho se žalobce domáhá.

Podle § 155 odst. 1 OSŘ obsah rozhodnutí ve věci samé vysloví soud ve výroku rozsudku.

Podle § 153 odst. 2 OSŘ soud může překročit návrhy účastníků a přisoudit něco jiného nebo více, než čeho se domáhají, jen tehdy, jestliže řízení bylo možno zahájit i bez návrhu, nebo jestliže z právního předpisu vyplývá určitý způsob vypořádání vztahu mezi účastníky.

Vázanost soudu žalobou neznamená, že by soud byl povinen do výroku svého rozsudku doslovně převzít žalobcem formulované znění výroku rozhodnutí. Není porušením § 153 odst. 2 OSŘ, jestliže soud použitím jiných slov vyjádří přesněji stejná práva a povinnosti, kterých se žalobce domáhá určitým a srozumitelným žalobním petitem.

Žalobci se v dané věci žalobou domáhají ochrany vlastnického práva k nemovitostem proti rušení vnikáním koček ze sousedních nemovitostí, náležejících žalované 1) a užívaných žalovanou 2). Domáhají se tak ochrany podle § 127 odst. 1 ObčZ. Ten upravuje střet dvou vlastnických práv při tzv. imisích, kdy na jedné nemovitosti je konána činnost, kterou je oprávněn vlastník na své nemovitosti (a odvozeně od něj i uživatel) konat, a to i když její účinky pronikají na druhou sousední nemovitost. Přesáhnou-li však účinky této činnosti míru přiměřenou poměrům, není vlastník nemovitosti, na kterou účinky této činnosti pronikají, povinen takové rušení snášet a může se domáhat, aby se tohoto rušení vlastník sousední nemovitosti zdržel.

Ochrana proti imisím byla původně v občanském zákoníku upravena v § 130a a podle novely provedené zákonem č. [509/1991](#) Sb. je obsažena v § 127 odst. 1 ObčZ. Už odvolací soud zmínil, že proto je judikatura, týkající se § 130a ObčZ, použitelná i pro aplikaci § 127 odst. 1 ObčZ. Podle závěrů občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu ČR Cpj 51/84 z 29. 12. 1984, publikovaných pod R 445/1985 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, na str. 495 mimo jiné k § 130a, „návrhem na zahájení řízení, směřujícím proti vlastníkovi, se navrhovatel může domáhat jen vydání rozsudku, jímž by žalovanému vlastníkovi byla uložena povinnost zdržet se přesně vymezeného rušení, nikoliv však povinnost něco pozitivního konat (např. odstranit, přemístit nebo upravit předmět svého vlastnictví).“ Shodný názor ohledně toho, jaká ochrana přísluší žalobci podle § 127 odst. 1 ObčZ, zaujal i Nejvyšší soud ČR ve zprávě občanskoprávního kolegia Cpj 203/86, publikované pod R 3/1988 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, str. 71.

Nejvyšší soud dospěl k závěru, že žalobci v žalobě srozumitelně a určitě uvedli, že se vůči žalovaným domáhají ochrany proti rušení vnikáním koček ze sousedních nemovitostí. Učinili tak vylíčením sousedských poměrů ve vztahu k chovu koček žalovanými s odkazem na ustanovení § 127 odst. 1 ObčZ a s formulací žalobního návrhu, že žalovaní jsou povinni zabránit vnikání koček na jejich nemovitosti. Žalobci tím uplatnili právo na ochranu podle § 127 odst. 1 ObčZ, z jehož použití na daný případ vyplývá povinnost žalovaných, aby se řečeno slovy zákona zdrželi rušení žalobců vnikáním koček z nemovitostí žalovanou 1) vlastněných a žalovaným 2) užívaných na nemovitosti žalobců. Za této situace soudu nic nebránilo v tom, aby právo uplatněné žalobci a povinnost pro žalované z tohoto práva vyplývající vyjádřil ve výroku svého rozhodnutí použitím jiných slov, než jak znění výroku navrhovali žalobci (zabránit rušení). Ostatně obě formulace jsou po stránce obsahové či významové prakticky shodné. Soud tak mohl učinit v souladu s požadavkem, aby výrok rozsudku odpovídal jak tomu, čeho se žalobci chtěli vůči žalovaným u soudu domoci, tak slovnímu vymezení odpovídající povinnosti zákonem stanovené (v daném případě v § 127 odst. 1 ObčZ). K tomu srovnání usnesení Nejvyššího soudu z 20. 8. 2003, sp. zn. 21 Cdo 909/2003, publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu pod č. C 2375, v němž se Nejvyšší soud vyjádřil k míře vázanosti formulací žalobního petitu účastníkem tak, že „požadavek ustanovení § 79 odst. 1 věty druhé OSŘ, aby ze žaloby bylo patrné, čeho se žalobce

domáhá, neznamená, že by žalobce byl povinen učinit soudu návrh na znění výroku jeho rozsudku. Označí-li žalobce v žalobě přesně, určitě a srozumitelně povinnost, která má být žalovanému uložena rozhodnutím soudu (v případě žaloby podané podle § 80 písm. b) OSŘ), nebo způsob určení právního vztahu, práva nebo právní skutečnosti (požaduje-li ve smyslu ustanovení § 80 písm. c) OSŘ nebo podle zvláštních právních předpisů určení, zda tu právní vztah, právo nebo právní skutečnost je či není), soud nepostupuje v rozporu se zákonem, jestliže použitím jiných slov vyjádří ve výroku svého rozhodnutí stejná práva a povinnosti, kterých se žalobce domáhal. Pouze soud rozhoduje, jak bude formulován výrok jeho rozhodnutí; případným návrhem žalobce na znění výroku rozhodnutí přitom není vázán. Při formulaci výroku rozhodnutí soud musí dbát, aby vyjadřoval (z obsahového hlediska) to, čeho se žalobce žalobou skutečně domáhal.“

Z uvedeného vyplývá, že odvolací soud pochybil, pokud žalobě nevyhověl s odůvodněním, že neodpovídá zákonu (§ 127 odst. 1 ObčZ). Bylo-li možné takové žalobě vyhovět, neměla být z formálního důvodu zamítnuta. Žalobě na zdržení se pronikání chovaných zvířat na pozemek žalobců lze vyhovět, i když se žalobci nepřesně domáhají, aby žalovaní zabránili pronikání těchto zvířat. Rozsudek odvolacího soudu byl proto zrušen a věc byla tomuto soudu vrácena k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2 a 3 OSŘ).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)